

زنان کارآفرین در مسیر پیشرفت

یادداشت

تبعیض جنسیتی و اینکه چه کاری برای زنان مناسب است، توانایی آنها را برای دسترسی به مشاغل همپای مردان محدود می‌کند. این مسائل در کنار حمایت‌های قانونی ضعیف، منجر به تبعیض علیه زنان در محل کار، دستمزد نابرابر، کاهش ظرفیت مقابله با شوک‌ها، دسترسی نابرابر به کنترل امور مالی و دارایی‌ها و تفکیک جنسیتی مشاغل می‌شود. با این حال در چند دهه اخیر توانمندسازی مشاغل اقتصادی زنان برای رفع تبعیض علیه آنها، مورد اقبال گسترده دولت‌ها و صاحبان صنایع و مشاغل در سراسر جهان قرار گرفته است.

انجمن ملی زنان کارآفرین ایران طی ۱۹ سال فعالیت مستمر توانسته است با توسعه شبکه ارتباطی خود از طریق برگزاری سمینارها، جشنواره‌ها و نشست‌های تخصصی، با زنان کارآفرین و صاحب کسب‌وکار در سراسر ایران ارتباط برقرار کند؛ زنانی که در سر سودای رشد و توسعه برای خود، میهن و فرزندان این مرز و بوم دارند. این انجمن از همان اولین سال‌های آغاز به کار چند هدف را برای خود تعریف کرد: ترویج فرهنگ کارآفرینی، معرفی الگوهای کارآفرینی، تقویت شبکه‌سازی زنان کارآفرین با برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی و مناسبتی با محوریت کارآفرینی زنان، برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه زنان صاحب کسب‌وکار و برگزاری همایش‌های تخصصی در رشته فعالیت‌های گوناگون اقتصادی با محوریت کارآفرینی زنان. انجمن ملی زنان کارآفرین تصمیم دارد در آینده بیشتر روی توان‌افزایی زنان دانشجو برای ورود به کسب‌وکارهای نوین، توان‌افزایی زنان کارآفرین روستایی و زنان در کسب‌وکارهای خانوادگی متمرکز شود.

با وجود این، ما در حال حاضر برای عضوپذیری کارآفرینان در انجمن سختگیرتر از قبل شده‌ایم. کارآفرینان حتماً باید ویژگی‌هایی را که انجمن تعریف کرده، داشته باشند. مسأله ما این نیست که فقط به تعداد اعضای انجمن اضافه شود تا این تعداد به چشم دیگران بیاید، از ابتدا مسأله ما تحکیم یک سازمان با مؤلفه‌های تعیین شده بوده است. اعتقاد ما این است که اهداف و کار جمعی مهم‌تر از نمایش کار یک فرد است. انجمن هم‌اکنون ۱۰۰ نفر عضو دارد و نمی‌توانیم بگوییم جامعه زنان کارآفرین ایران خیلی گسترده است، اما همه اعضای که عضو هستند، معتقد به کار جمعی، اجتماعی شدن زنان و الگوسازی برای نسل‌های آینده هستند. همچنین کارآفرینان زن با موفقیت‌شان در کسب‌وکارهای مختلف در جامعه، این موضوع را جا انداخته‌اند که کار، زنانه یا مردانه ندارد و هر کسی می‌تواند با توجه به ظرفیت و توانمندی‌هایش دنبال کسب‌وکاری برود.

در دوره‌هایی برخی از نمایندگان

مجلس با انجمن ما ارتباط سازنده‌ای داشتند. ما به کمک آنها برنامه‌های مشترکی را اجرا یا تفاهنامه‌هایی را با وزارتخانه‌هایی امضا می‌کردیم که بسیار برای کارآفرینان کارساز بود ولی با شیوع کرونا خیلی از برنامه‌ها در همه دنیا از روال عادی خارج شد. با این حال کارآفرینی زنان در ایران پس از پایان همه‌گیری کرونا افزایش پیدا کرد و با وجود اینکه گزارش مشخصی از وضعیت کارآفرینی زنان در ایران در دسترس نیست، اما می‌توان به آمار پراکنده‌ای که در این زمینه موجود است، اشاره کرد. به عنوان مثال گزارش‌ها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۴ درصد مجوزهای صادر شده به زنان اختصاص داشته که این آمار در سال بعد از آن به ۱۶ درصد و در سال گذشته نیز به ۱۹ درصد رسیده است.

بنابر سالنامه آماری سال ۱۴۰۱ در کشور میزان اشتغال مردان ۶۳ درصد است در حالی که نرخ اشتغال زنان تنها به ۱۱٫۴ درصد می‌رسد؛ به این معنی که نسبت تعداد شاغلان از جمعیت زنان بالای ۱۵ سال در ایران کمتر از ۱۲ درصد است. این آمار بیش از هر توضیحی گویای وضعیت اشتغال زنان و به تبع آن کارآفرینی در ایران است. همین آمار نشان می‌دهد چالش‌های متعددی در زمینه اشتغال زنان وجود دارد.

طبق داده‌های مرکز آمار ایران در مورد سیمای جمعیتی کشور، در سال جاری ۲۹٫۶ میلیون نفر از زنان (از کل ۴۲٫۶ میلیون جمعیت زنان) در سن اشتغال (۱۵ تا ۶۴ سال) قرار دارند و گروه‌های سنی در بازه ۳۰ تا ۴۴ سال بیشترین جمعیت در میان زنان را تشکیل می‌دهند. با این حال گروه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال بیشترین مشارکت اقتصادی را دارند؛ به این معنی که اشتغال در این گروه (حدود ۲۶ درصد) بیشتر است.

طبق آمار، زنان بیشترین مشارکت اقتصادی را در بخش خدمات دارند و در میان زنان شاغل در تمام گروه‌های سنی، همواره حدود دوسوم شاغلان در بخش خدمات فعال هستند. زنان شاغل فقط ۱۹ درصد از پست‌های مدیریتی را در اختیار دارند و ۸۱ درصد در اختیار مردان است، اما در موقعیت‌های شغلی تخصصی، زنان ۴۳ درصد از نیروی کار ماهر را تشکیل می‌دهند. کمترین مشارکت زنان در گروه متصدیان ماشین‌آلات و سپس گروه کارگران ساده است.

این داده‌ها نشان‌دهنده توان رقابتی بالای زنان در مشاغل تخصصی و مهارتی است. سطح تحصیلات و آموزش عالی یکی دیگر از مواردی است که در کارآفرینی و اشتغال زنان تأثیر گسترده‌ای دارد. بر اساس آمار سال ۱۴۰۲، در میان فارغ‌التحصیلان آموزش عالی که از نظر اقتصادی فعال هستند، زنان بیشترین حضور را در حوزه بهداشت دارند و پس از آن نیز علوم تربیتی و خدمات قرار

می‌گیرند. ♦

شیرین پارسی

رئیس

هیأت مدیره انجمن

صنفا زنان مدیر کارآفرین

